

ARHIV DRUŽBOSLOVNIH PODATKOV

Analiziraj podatke! Deli raziskavo! Prispevaj k znanosti!

Predstave o svetu in času skozi čas

Janez Štebe, Sonja Bezjak, Sergeja Masten

Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Slovensko sociološko srečanje, Piran, 18.-20. 10. 2018

Arhiv družboslovnih podatkov

- **nacionalno podatkovno središče za družboslovje**
- deluje od leta 1997
- dajalci podatkov iz vseh univerz, raziskovalnih inštitutov, SURS ...
- preko 700 družboslovnih raziskav, najstarejša iz leta 1967
- cca. 700 uporabnikov letno
- izvajalec podatkovnih storitev za CESSDA ERIC
- certifikat zaupanja vrednih arhivov *CoreTrustSeal* (2018)
- različni mednarodni projekti (DwB, Foster, SEEDS, SaW, SERISS ...)

Podatki in gradivo za preučevanje časa

- Več kot 700 raziskav, ki so **vsaka zase dokument časa**
- Za preučevanje časa → **raziskave, ki se v določenem času ponavljajo in tako dajejo vpogled v zgodovino mnenje, prepričanj, stališč, vrednot in navad**
- **Slovensko javno mnenje**
  - Mednarodna raziskava vrednot - **WVS** (*World Values Survey*)
  - Evropska družboslovna raziskava – **ESS** (*European Social Survey*)
  - Mednarodna družboslovna raziskava – **ISSP** (*International Social Survey programme*)
- **Mladina**
- **Medijska pismenost (FAM)**
- **Evrobarometri**

Posebno vrednost za preučevanje skozi čas --> **KVALITATIVNI PODATKI**

- **intervjuji**
- **slikovni podatki**
- **besedilni podatki**

LONGITUDINALNI PODATKI – vsebinsko bogati podatki, ki zajemajo več časovnih točk

- **SHARE – Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe; panel, ki spremlja starejše od 50 let na področju zdravja, socio-ekonomskega položaja ter socialnih in družinskih povezav.**

Razumevanje časa

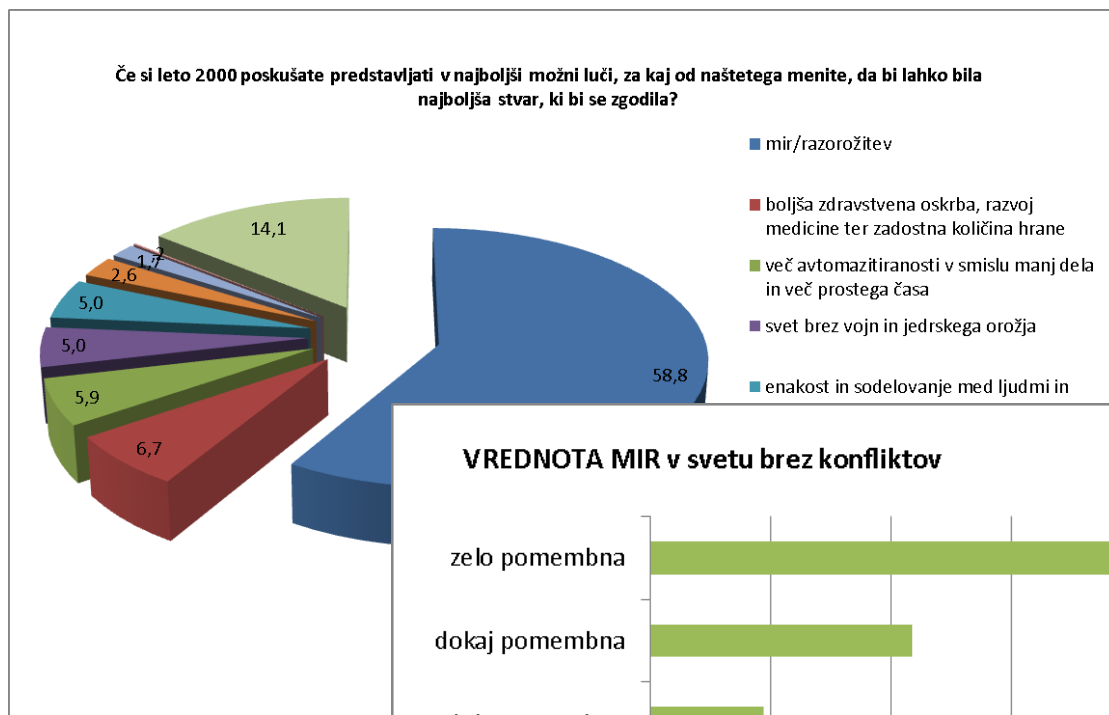
→ V širokem naboru obravnavanih tematik in konceptov, ki so na voljo v ADP, so **najbolj pod pečatom časa tisti, ki se nanašajo na zgodovinske dogodke.**

- retrospektivni podatki o posameznikovi osebni zgodovini (koga si volil, prva zaposlitev)
- odnos do preteklosti (npr. do holokavsta)
- pričakovanja glede prihodnosti

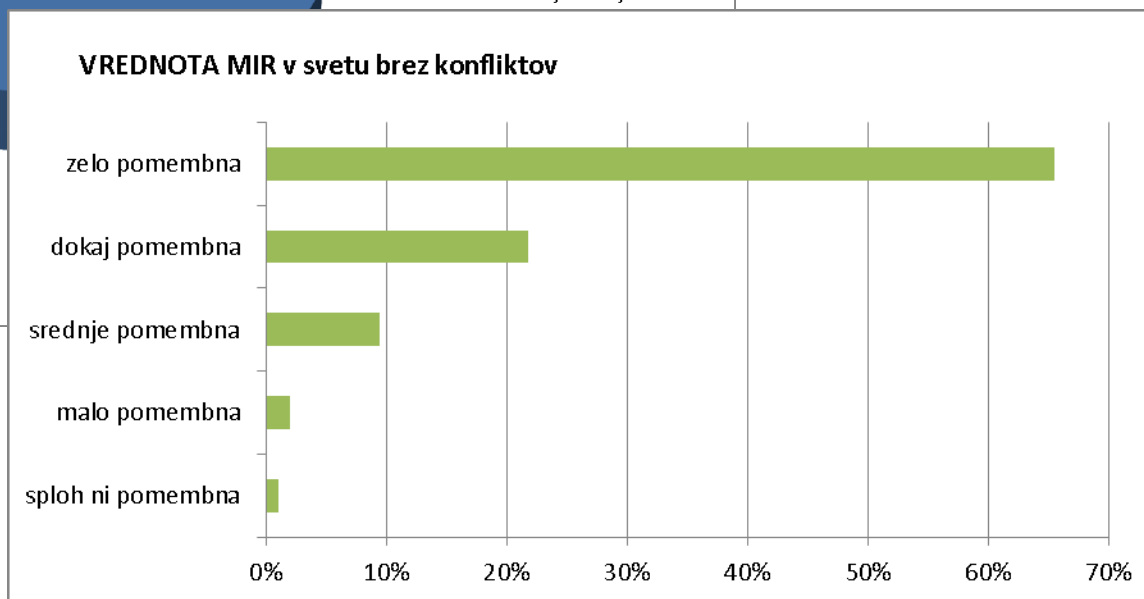
Zgodovinski dogodki kot določilnica lahko povezujejo in zaznamujejo različne generacije glede na obdobje odraščanja (predvojna, leta 68, generacija x...).

Razumevanje časa

Raziskava »Predstave o svetu leta 2000« (Katja Boh, 1967)

Raziskava »Mladina 2000« (Miheljak in Ule, 2000)

Priporočila za zbiranje novih podatkov

Upoštevati je potrebno:

- Etične vidike zbiranja podatkov
- Podatki in postopki naj bodo ustrezno dokumentirani
- Uporabimo standardizirana orodja
- Dodamo informacije o okoliščinah nastanka podatkov
- Uporaba enakih/vsebinsko podobnih vprašanj omogoča boljšo uporabnost in možnost primerjave

“ Arhivi zbiramo informacije o tem, od kdaj do kdaj je potekalo zbiranje podatkov, do datuma natančno, da je mogoče ob kasnejših interpretacijah upoštevati morebitne druge dogodke, ki so potekali sočasno in vplivali na rezultate. ”

Priporočila za zbiranje novih podatkov

METODOLOŠKE OMEJITVE:

- spremembe vprašanj pri nadaljnjih raziskavah,
- izginjanje določenih vprašanj/tem iz raziskovalnega prostora
- spremembe merjenja konceptov

Poseben izziv znanstvene skupnosti je zagotoviti pogoje za vzpostavitev dolgoročnih kontinuiranih raziskav, kar je izrazito pri longitudinalnih študijah.

Priporočila za zbiranje novih podatkov

“ Pri načrtovanju raziskav zato priporočamo, da raziskovalci preverijo pretekle raziskave, ki so na voljo v arhivih podatkov. S tem se tudi izognejo morebitnemu podvajanju, če so podatki že bili zbrani. Raziskovalci naj bodo pozorni, kadar uvajajo novosti, na primer nova orodja, da poskrbijo za kontinuiteto raziskovanja in s tem izboljšajo možnosti primerjave, tudi časovne. ”